

Secretariaat: Tijnstraat 27, 9408 AH Assen
e-mail: vriendenkmkjwtf@home.nl

Nieuwsbrief

April 2025 (extra)

Beste vrienden,

Aanvankelijk was het de bedoeling om begin mei een reguliere nieuwsbrief uit te brengen, maar door vakantie van onze redacteur/samensteller zal dat eind mei gaan worden.

Toch wilden wij het in deze extra nieuwsbrief opgenomen artikel reeds nu onder uw aandacht brengen. Hoornist adjudant Sjoerd van der Veen is één van de vier musici van de KMKJWF die centraal staan in 'Vrijheid in beeld'. Hij heeft op ons verzoek beschreven hoe het proces is verlopen wat geleid heeft tot deze indrukwekkende voorstelling. 22 mei zal de volgende uitvoering zijn in Koudum en het zou jammer zijn als u in de gelegenheid bent daar naar toe te gaan en dit artikel pas daarna zou lezen.

Daarom deze extra nieuwsbrief. Misschien inspireert u dit artikel om 22 mei naar Koudum te gaan. Wellicht dus tot daar!

Peter van Bruggen,
Voorzitter

Een dag om nooit te vergeten

29 oktober 2024. Het is een beetje zo'n typisch Hollandse druilerige, grijze herfst dag. Ik ben met mijn vader onderweg naar De Kuilart bij het Friese dorpje Koudum. Daar ligt het skûtsje "Lyckeltje" dat vroeger van mijn pake (opa) Karel van der Veen was, maar dat hij na de oorlog heeft moeten verkopen omdat vervoer steeds meer via de weg ging. Maar gelukkig heeft mijn neef Jan Groenland het schip na een zoektocht in 2001 kunnen aanschaffen en restaureren.

Aan de kade ontmoeten we de bemanning en documentairemaker Frank van Osch met zijn team van camera- en geluidsmannen. Alles was gereed voor een bijzondere tocht over het meer De Fluessen en mijn vader zette voor het eerst weer voet op het skûtsje van zijn vader.

Ruim een jaar geleden werd aan de leden van de KMKJWF gevraagd of er bijzondere familieverhalen uit de Tweede Wereldoorlog bestonden. Het plan was een concertserie te maken rond het thema 80 jaar bevrijding waarin deze verhalen verwerkt zouden worden.

Ik wist dat mijn grootouders in de oorlog Joodse onderduikers hadden en dat mijn pake met zijn skûtsje de betonning (die de vaargeul aangeeft) op het meer De Fluessen had verlegd. Maar hoe het nou allemaal precies zat wist ik niet goed. Ik heb mijn pake nooit goed gekend, want hij overleed toen ik nog jong was en verder werd er eigenlijk nooit over gesproken.

Na een gesprek met mijn vader werd mij al meer duidelijk en er kwamen ook meer verhalen boven. Hij stemde in om samen mee te werken aan dit bijzondere project.

Mijn vader is vlak voor de oorlog in 1938 geboren en geniet al heel wat jaartjes van zijn welverdiende pensioen. Hij speelt al meer dan 75 jaar (!) wekelijks op zijn hoorn bij fanfare Ny Libben in Koudum en van hem heb ik de liefde voor dit prachtige instrument meegekregen.

Er was even twijfel of we gingen varen, want het miezeren was weliswaar gestopt, maar de lucht was nog steeds grijs. Er werd besloten er toch voor te gaan en we voeren op de motor weg. En zowaar, waar we op hoopten gebeurde; de lucht brak een beetje open en zonneharpen gaven het meer mooie accenten van licht. Een schitterend decor ontvouwde zich met weidse Friese vergezichten, prachtig belicht en gekaderd met dreigende luchten. De zeilen konden worden gehesen en we voeren naar de plek waar ruim 80 jaar geleden mijn pake in het holst van de nacht de betonning heeft weggehaald en ook naar de plek waar het schip in het riet verstopt lag met soms wel 17 onderduikers aan boord.

Het idee was dat ik mijn vader over die tijd ging interviewen en dat vond ik behoorlijk spannend. Voor mijn vader moet het nog spannender zijn geweest met ook nog een camera op zich gericht. Regisseur Frank van Osch was hierbij een enorme hulp. Hij stelde ons op ons gemak en gaf waar nodig richting aan het gesprek. Mijn vader vertelde dat mijn pake in opdracht van de Binnenlandse Strijdkrachten de betonning op De Fluessen had verplaatst en later zelfs verwijderd. Dit moest in het holst van de nacht gebeuren, zonder gezien te worden en zonder geluid te maken. Het doel was dat de Duitse schepen vastliepen op de ondiepe zandgronden, zodat ze de volgende dag konden worden beschoten door Engelse vliegtuigen. Helaas werd dat verhinderd door een dichte mist waardoor de schepen door de piloten niet te zien waren.

Hij vertelde over de onderduikers en wat voor mensen dit waren. Hoe zijn oudere zussen het eten voor de onderduikers op de fiets naar het skûtsje brachten en dat de dorpsgemeenschap zorgde dat er voldoende voedsel was (want alles was op de bon in die tijd). Bijna waren ze verraden, maar de ondergrondse wist dit te voorkomen, met een liquidatie als gevolg. Hij vertelde dat er twee Duitse soldaten met lange jassen en geweren in huis kwamen op het moment dat er ook onderduikers en verzetsmannen in de kamer zaten... Het is een wonder dat alles goed is gegaan. Het zijn verhalen waar je met veel bewondering naar luistert en die tot leven komen door op de plaats te zijn waar het zich heeft afgespeeld en worden verteld door iemand die het van nabij heeft meegemaakt. Maar ook verhalen die moeten bezinken zodat je beseft hoe ontzettend spannend en angstig die tijd moet zijn geweest. Dat vrijheid inderdaad een groot goed is...

De wind ging liggen en we lagen midden op De Fluessen voor anker. De stilte op het meer werd opgevuld door een bijzonder hoornduet. Mijn vader en ik speelden het thema uit de Spitfire Prelude and Fugue van William Walton. De muziek beschrijft met een mooi lyrisch en heroïsch thema de Engelse spitfire, maar past makkelijk bij het Friese skûtsje, mijn pake en beppe en alle verzetshelden uit die tijd. De muziek voelt als een ode aan hen!

Vereniging van Vrienden - www.vriendenkmkjwf.nl
Koninklijke Militaire Kapel 'Johan Willem Friso' (KMKJWF)
Regimentsfanfare 'Garde Grenadiers en Jagers' (RFGGJ)

Mijn pake en beppe waren mensen met een groot hart die altijd bereid waren anderen te helpen, ook al was het armoe troef in die tijd. Ik geloof niet dat ze zichzelf ooit heldhaftig hebben genoemd, of zelfs hebben gevoeld, maar voor mij zullen ze altijd helden zijn. In 1991 kregen zij postuum de Yad Vashem onderscheiding.

Ik vind het een groot voorrecht dat mijn vader en ik samen met de schitterende beelden van Frank van Osch en de muziek van de KMKJWF dit verhaal mogen vertellen in een voorstelling die een diepe indruk achterlaat. De fijne reacties van de collega's maken het extra speciaal! Het is heel bijzonder dat we dit concert op 22 mei in Koudum gaan geven, het dorp waar het zich allemaal afspeelde en waar ik ben geboren en getogen.

29 oktober 2024. Voor mij een dag die bij elke voorstelling een beetje dierbaarder wordt. Een dag om nooit te vergeten!

Nationale Dodenherdenking 4 mei

Jaarlijks wordt de Nationale Dodenherdenking bij het Nationaal Monument op de Dam in Amsterdam muzikaal ondersteund door één van de drie harmonieorkesten van defensie.

Bij toerbeurt speelt de Luchtmachtkapel, de Marinierskapel of de Koninklijke Militaire Kapel Johan Willem Friso een (groot) aantal koralen of andere passende muziek en het speciaal voor deze herdenking door de Nederlandse componist Rob Goorhuis geschreven werk 'Tot de doden'.

Dit jaar is de KMKJWF aan de beurt om de Nationale Dodenherdenking te ondersteunen. Zoals ieder jaar ook dit jaar live op televisie te zien.

Vereniging van Vrienden - www.vriendenkmkjwf.nl

Koninklijke Militaire Kapel 'Johan Willem Friso' (KMKJWF)

Regimentsfanfare 'Garde Grenadiers en Jagers' (RFGGJ)